

Fúze a akvizice ve vysoce inovativních odvětvích

Guest lecture pro předmět Soutěžní ekonomie II
10 října 2022

Jan Málek
E.CA Economics & KU Leuven

Názory autora jsou soukromé a nereprezentují stanovisko jeho zaměstnavatelů

Kdo jsem?

KU LEUVEN

Výzkumné
institute

EX

Veřejné
institute

Soukromý
sektor

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

Aktuálně: Senior Competition Economist, E.CA Economics, Berlin

Vzdělání: PhD (dokončuji, KU Leuven), M.Sc. (U Amsterdam), Bc. (IES FSV UK)

Výzkum:

- Průmyslová organizace / Inovace ve farmacii / „killer acquisitions“

Práce na případech:

- Fúze – pojišťovnictví (EU), energetika (EU), hobby markety, intenzivní zdravotnická péče
- Antitrust – škody z kartelu (trucks, silniční stavitelství), margin squeeze (telekomunikace)
- Litigace - energetika

Proč je nutné kontrolovat fúze a akvizice?

*„Účinná hospodářská **soutěž přináší prospěch spotřebitelům [...]. Prostřednictvím kontroly **zabraňuje** Komise **spojením**, která by pravděpodobně připravila zákazníky o tyto výhody v důsledku **posílení tržní síly podniků.**“***

§8 Merger guidelines

EU: výhradní autorita pro dostatečně velké transakce DG COMP

*„Posílením tržní síly podniků se rozumí schopnost jednoho nebo více podniků **zvyšovat ceny** za účelem dosažení vyššího zisku, **snížovat výrobu**, **zuzovat výběr** nebo **zhoršovat jakost** zboží a služeb, **omezovat inovace** nebo jiným způsobem ovlivňovat parametry hospodářské soutěže.“*

§8 Merger guidelines

*„Relevantní výrobní trh zahrnuje všechny výrobky a/nebo služby, které jsou spotřebitelem s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za **zaměnitelné** nebo **zastupitelné**.“*

§2 Market definition notice

- Koordinované efekty

- Zvýšení $Pr(\text{koordinace})$

- Jednostranné efekty

- Cena
  - Výběr
  - Kvalita
  - **Inovace**
- Jistota*   *Obtížnost*

+ Úspory (Efficiencies)

- Test 3. kritérií (specifická, verifikovatelnost, férovost)
- Pouze na relevantním trhu

- Cenové úspory (pouze variabilní náklady)
- **Inovace**

Odvětví budoucnosti

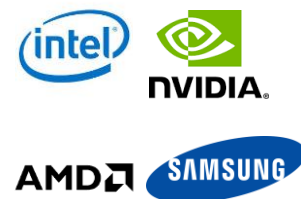
Farmacie

Tech

Polovodiče

15.0%

Pharmaceuticals and biotechnology

10.6%

Software and computer services

8.4%

Technology hardware and equipment

5.9%

Automobiles & parts

2.9%

Chemicals

2.8%

Aerospace & defence

Inovace, tržní síla a fúze

Schumpeter: „Vyhlídka tržní síly, popř. monopolu, podněcuje inovace.“

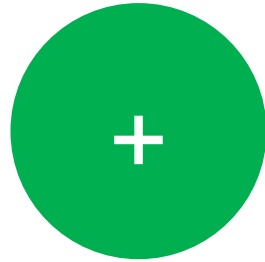
Velká tržní síla -> prostředky a schopnost inovovat

Arrow: “Konkurence na trhu podněcuje inovace.”

Velká tržní síla -> žádná motivace inovovat (status quo)

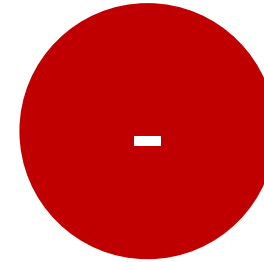
Skutečnost: „It depends“

Inovace – posouzení nutné případ od případu

*„Na trzích, na nichž je **významnou konkurenční silou inovace**, může spojení **zvýšit schopnost a motivaci podniku přinést na trh novinky** a tím vyvinout konkurenční tlak na soupeře, aby na tomto trhu inovovali.*

§38 Merger guidelines

*„Účinná **hospodářská soutěž** může být **poškozena spojením mezi dvěma významnými inovátory**, například mezi dvěma společnostmi s "výrobky ve vývoji", které se vztahují k určitému trhu výrobků. „*

*„Podobně podnik s relativně **malým podílem na trhu** může být přesto **významnou konkurenční silou.**“*

§38 Merger guidelines

Hot topic: killer acquisitions

- **Killer acquisition** - Firma se zavedenou pozicí (prodávající zboží) koupí konkurenta se slibnou technologií, který v budoucnu může ohrozit postavení na daném trhu (Ederer, Cunningham, Ma, 2020)
- **Jak víme, že se skutečně jedná o motivaci zabít? Nevíme**
- Vysoké riziko:
  - Vysoký tržní podíl (nabyvatel), žádné produkty (cíl), inovativní vývoj a zaměnitelnost produktů mezi cílem/nabyvatelem (Ederer, Cunningham, Ma, 2020)
  - Koncentrované R&D (Igami & Uetake, 2020)
  - Výrazně vyšší než obvyklá cena (OECD 2020, Bundeskartellamt 2018)
  - Transakce pod hranicí notifikačních kritérií (Wollman 2019)
- **ALE: blízkost v technologickém prostoru** a současně v oblastech **produktového vývoje** vede k pozitivním efektům (**synergie**) (Málek et al, 2022)
  - Jsou tedy ostatní transakce skutečně „killers“ nebo firmy nemají dovednosti/znalosti/kapacitu na projektech dále pracovat?

Hot topic: negativní efekty

- Problémy mohou být horizontální (nákup soutěžitele ve stejném relevantním trhu) i vertikální (nákup firmy, která je zákazníkem / dodavatelem)

illumina®
GRAIL

VISA
PLAID

 NVIDIA®
arm

Hot topic: Illumina/Grail

- Vzácný případ a ukazatel nového trendu?
- První **zakázaná** transakce komisí po několika letech
- Všechny elementy podezřelé „killer acquisitions“ (vertikální vztah, monopol nabyvatele, žádné uvedené produkty cíle, vysoká cena 8 mld \$)
- Transakce nebyla předmětem standardních notifikačních kritérií, ale přesto byla vyšetřována. Potvrzeno soudem, že EC jednala legitimně – Art 22
- Divergence US / EU: US povoleno, EU zakázáno

Hot topic: Illumina/Grail

*"Dnes jsme **zakázali** společnosti Illumina realizovat akvizici společnosti GRAIL. Společnost GRAIL v závodě s dalšími společnostmi **vyvíjí test pro včasné odhalení rakoviny založený na krvi**. Pokud budou tyto testy úspěšné, způsobí revoluci v boji proti rakovině a pomůže **zachránit miliony životů**. Illumina je v současné době **jediným důvěryhodným dodavatelem technologie umožňující vývoj a zpracování těchto testů**. Touto transakcí by společnost **Illumina** měla **motivaci odříznout konkurenty** společnosti GRAIL od přístupu ke své technologii nebo je jinak znevýhodnit. V této kritické fázi vývoje je **nezbytné zachovat hospodářskou soutěž mezi vývojáři testů pro včasnou detekci rakoviny**. ..."*

Visa / Plaid

- Visa: platební karty (net margin: cca 50% !)

- Plaid –

- Problém
kdy spo

Department of Justice
Office of Public Affairs

FOR IMMEDIATE RELEASE Tuesday, January 12, 2021

Visa and Plaid Abandon Merger After Antitrust Division's Suit to Block

Decision to Terminate Deal Preserves Competition

platformu,

"... pokud by Plaid nadále fungoval jako samostatná společnost, mohlo by to debetní obchod společnosti Visa do roku 2024 stát 300 až 500 milionů dolarů."

... minovala vznikající konkurenční hrozbu, která by pravděpodobně vedla k výrazným úsporám a inovativnějším online debetním službám pro obchodníky i spotřebitele,"

Hot topic: tech mergers

- Jiný problém ve srovnání s předchozími akvizicemi
- „**Reverse killer acquisition**“ – firma nepotlačí koupený produkt, ale svůj vlastní produkt (racionalizace ještě obtížnější). (Cafarra et al. 2020, Bryan and Hovenkamp 2020, Gautier and Lamesch 2020)
- Často tyto transakce rozšiřují dominanci do sousedních trhů. Cílem je ukončit činnost produktu jako nezávislého a zaintegrovat ho do svého ekosystému
- **Playbook:** mám data (výhodu), koupím poskytovatele služeb v příbuzném trhu, vytlačím ostatní a rozšířím dominanci. **Tento koncept újmy soutěžní právo není schopné řešit.**
- Winner takes it all / tipping markets

*„**Competition is for losers. If you want to create and capture lasting value, look to **build a monopoly**“***

Peter Thiel
Cofounder PayPal, Palantir

Co dál?

- Dopad na inovace je potřeba posuzovat případ od případu (žádná presumpce škodlivosti !)
  1. Efekty je těžké prokázat
  2. Inovace jsou nejisté
- Evropská komise nemůže tyto transakce prošetřit kvůli obrátovým kritériím, ale časy se díky interpretaci předpisů mění (národní úřady implementují nové předpisy)
- Soutěžní úřady jsou asertivnější a vynalézavější. Stále ale máme omezené porozumění podstatě těchto transakcí.
- Posuzování mimo produktový trh se nekoná – je ale naprosto klíčové (technologická blízkost, fáze vývoje a blízkost vývojových aktivit)
- Tradičně hodnocení dopadů pouze v relevantním trhu – to ale nestačí
- Ale hlavně: víc analýz a dat!

Díky za pozornost

Kontakt: janmalek.jm@gmail.com